

ДОДАТОК 2. ДОВІДНИК З КОДУВАННЯ

Прорахована шкода: атаки на рятувальників в Україні

 TRUTH HOUNDS

УСІ ІНЦИДЕНТИ ЗА УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ РЯТУВАЛЬНИКІВ (ALL INCIDENTS)

Загальна інформація

- **Часові межі:** 24 лютого 2022 року – 31 жовтня 2025 року
- **Географічні межі:** території України, підконтрольні українській владі на момент окремого інциденту
- **Джерела даних:** онлайн-моніторинг відкритих джерел; дані, надані правоохоронними органами
- **Кількість змінних:** 15
- **Кількість спостережень:** 401

Визначення

Атака на рятувальника (теоретичне визначення) – це цілеспрямований, переважно збройний напад, який має на меті ускладнити або унеможливити виконання рятувальником функцій, окреслених у статті 61(а) Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій¹.

Атака на рятувальників (операційне визначення) – збройна атака, що призвела до:

- припинення чи припинення рятувальної операції;
- поранення чи загибелі рятувальників та (або)
- пошкодження чи знищення рятувальної спеціальної техніки чи будівель².

Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС) – це центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації

¹ Additional Protocol I to Geneva Conventions, URL: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.34_AP-I-EN.pdf

² Розрізнення між теоретичним і операційним визначеннями зумовлене практичними міркуваннями. Якщо теоретичне визначення наголошує на елементі навмисності та репрезентує безпосередній об'єкт дослідження, то операційне розширює фокус на інциденти атак, наслідком яких було припинення, ускладнення або обмеження здійснення рятувальної діяльності. Це зроблено для спрощення ідентифікації потенційно релевантних спостережень. Водночас аналіз їхньої навмисності потребує додаткових даних і верифікації.

наслідків надзвичайних ситуацій; рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності³.

Екстрені служби – це державні служби, які здійснюють невідкладні заходи із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та надають допомогу населенню під час ліквідації їхніх наслідків; до них належать оперативно-рятувальна служба цивільного захисту, служба екстреної медичної допомоги, поліція та аварійна служба газу.

Добровільна пожежна охорона (ДПО) – це пожежно-рятувальні підрозділи в населених пунктах, де немає підрозділів ДСНС, створені органами міської влади, громадськими організаціями або бізнесом за погодженням із ДСНС. Члени ДПО не зобов'язані мати певний освітньо-кваліфікаційний рівень, не отримують заробітну плату, проте можуть отримувати винагороду за свою роботу⁴.

Місцева пожежна охорона (МПО) – це пожежно-рятувальні підрозділи в населених пунктах, де немає підрозділів ДСНС, створені органами місцевого самоврядування за погодженням із ДСНС. Співробітники МПО отримують заробітну плату та зобов'язані мати відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень⁵.

Тимчасово окупована територія України – частина міжнародно визнаної території України, на яку на момент проведення дослідження не поширюється фактичний контроль української влади через окупацію Російською Федерацією під час російсько-української війни.

Підконтрольні владі території України – частина міжнародно визнаної території України, на яку на момент проведення дослідження поширюється фактичний контроль української влади.

Рятувальник – особа, яка виконує функції цивільного захисту як співробітник ДСНС чи МПО, волонтер ДПО або громадської організації чи як цивільний волонтер без формального статусу; водночас у межах цього дослідження основний фокус зосереджений на рятувальниках ДСНС, МПО та ДПО.

Спеціальна техніка – техніка спеціального призначення у сфері цивільного захисту, зокрема автоцистерни, евакуаційні автівки, машини для розмінування тощо.

³ Кабінет Міністрів України (2015). Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. DSNS, URL: <https://dsns.gov.ua/polozhennya> (дата звернення: 18.02.2026).

⁴ Кодекс цивільного захисту України, ст. 62. Місцева пожежна охорона. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#n917> (дата звернення: 18.02.2026).

⁵ Там само.

Коментар щодо визначення та категоризації типу та виду використаної зброї

Інформація про використану для нападу зброю наводиться на основі даних з відкритих джерел. У зв'язку з цим важливо враховувати, що у журналістських матеріалах, а подекуди й в офіційній комунікації українських органів влади поширеною є практика використання загальнозживаних формулювань для позначення певних видів озброєння замість їхніх технічно коректних найменувань. Зокрема, у відкритих джерелах часто вживають термін «КАБ» (керована авіабомба) на позначення фугасних авіабомб (ФАБ) з універсальним модулем планування та корекції (УМПК), а також уніфікованих міжвидових планувальних боєприпасів (УМПБ). Так само термін «ФАБ» нерідко вживають без уточнення, коли фактично йдеться про ФАБ з УМПК або УМПБ – озброєння, яке найчастіше використовується для бомбардувань українських населених пунктів і військових позицій через здатність долати десятки кілометрів між точкою скидання та ціллю. Водночас російські війська мають на озброєнні як авіабомби з назвою «КАБ», так і ФАБ без модулів планування. Однак через порівняно незначну дальність їхнього застосування й потребу входження літака в зону дії різних засобів української системи протиповітряної оборони, використання таких боєприпасів було вкрай обмеженим після перших місяців повномасштабної війни.

Аналогічно, поширеним спрощенням є використання найменування «Шахед» для позначення всіх безпілотників такого виду. Насправді ж може йтися про різні зразки, які можна умовно поділити за виробником: іранські Shahed-131/136 (включно з їхніми реактивними модифікаціями), російські БПЛА типу «Герань-2» та їхні реактивні версії виробництва підприємства в Алабузі, а також БПЛА «Гарпія-А1» виробництва Іжевського електромеханічного заводу «Купол»⁶.

Вище зазначені лише деякі нюанси, пов'язані з класифікацією озброєння, які нерідко ігноруються або не знаходять належного відображення в інформації з відкритих джерел. Покладання на такі дані без додаткової перевірки може призводити до спотворення уявлення про атаку, контекст бойових дій, а також до системного відтворення некоректних формулювань.

З огляду на це, дослідницька команда Truth Hounds вирішила застосовувати такий підхід до формування бази даних: у стовпці Weapons («Зброя») ми вживаємо більш загальну термінологію, що дає змогу надавати менш конкретизовану, але коректну інформацію. Водночас у стовпцях Description_EN, Description-UA («Опис англійською», «Опис українською») можуть зберігатися формулювання, використані у відкритих джерелах, оскільки їхня

⁶ Шумлянський, Дмитро (2025). Довгий шлях еволюції Шахедів: що змінилось за три роки застосування. Militarnyi, URL: <https://militarnyi.com/uk/articles/dovgoyi-shlyah-evolyutsiyi-shahediv-shho-zminylos-za-try-roky-zastosuvannya/> (дата звернення: 18.02.2026).

функція не полягає в забезпеченні даних для кількісного аналізу, а обмежується стислим відтворенням опису інциденту так, як він був поданий у відкритих джерелах, без ретельної додаткової перевірки чи уточнення з боку дослідницької команди.

Кодування

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
1	Date (Дата)	Дата	Дата інциденту в форматі день – місяць – рік (01/12/2025).
2	Oblast (Область)	Текст	<p>Область України або місто зі спеціальним статусом, де відбувся інцидент. Можливі значення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vinnytska (Вінницька) • Volynska (Волинська) • Dnipropetrovska (Дніпропетровська) • Donetska (Донецька) • Zhytomyrska (Житомирська) • Zakarpatska (Закарпатська) • Zaporizka (Запорізька) • Ivano-Frankivska (Івано-Франківська) • Kyivska (Київська) • Luhanska (Луганська) • Lvivska (Львівська) • Mykolaivska (Миколаївська) • Odeska (Одеська) • Poltavska (Полтавська) • Rivnenska (Рівненська) • Sumska (Сумська) • Ternopilka (Тернопільська) • Kharkivska (Харківська) • Khersonska (Херсонська) • Khmelnytska (Хмельницька) • Cherkaska (Черкаська)

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			<ul style="list-style-type: none"> • Chernihivska (Чернігівська) • Kyiv City (місто Київ) • Sevastopol City (місто Севастополь) • Autonomous Republic of Crimea (Автономна Республіка Крим)
3	Settlement (Населений пункт)	Текст	Населений пункт (місто, селище, село) України, де відбувся інцидент ⁷ .
4	Frontline_region (Прифронтовий район)	Двійкове кодування (0 – не прифронтовий район, 1 – прифронтовий район)	Належність населеного пункту до району, який, згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України, на момент інциденту входив до переліку територій, на яких ведуться чи незабаром можуть вестися бойові дії ⁸ .
5	Weapons (Зброя)⁹	Текст	<p>Тип і вид зброї, згаданої в публікації про інцидент. Можливі значення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Артилерія <ol style="list-style-type: none"> a) Barrel artillery: ствольна артилерія; b) Rocket artillery: реактивна артилерія; c) Unknown artillery: невідома артилерія. • Дрони <ol style="list-style-type: none"> a) Kamikaze (short-range): дрон-камікадзе ближнього радіуса дії¹⁰; b) Kamikaze (long-

⁷ Транслітерацію на англійську було здійснено згідно з цими правилами: Романюк, Анна (2024). *Міста України англійською мовою: як правильно транслітерувати відомі назви*. Cambridge, URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/karta-ukrainy-na-angliyskom-yazyke/> (дата звернення: 18.02.2026).

⁸ Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#Text> (дата звернення: 18.02.2026).

⁹ Див. коментар на сторінках 2–3.

¹⁰ Більше про дрони ближнього радіуса дії — у дослідженні Truth Hounds (2025). *Кілізона: як російські дрони спустошують правобережжя Дніпра*. URL: <https://truth-hounds.org/cases/kilizona-yak-rosijski-drony-sputoshuyut-pravoberezhzhya-dnipra/> (дата звернення: 18.02.2026).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
6	Double_tap (Повторна атака)	Двійкове кодування (0 – немає згадок про повторні атаки чи їхню загрозу; 1 – є згадки про повторні атаки чи їхню загрозу)	<p>range): дрон-камікадзе дальнього радіуса дії;</p> <p>c) Munition-carrying drone: дрон скидного типу;</p> <p>d) Unknown drone: невідомий дрон.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ракети <ul style="list-style-type: none"> a) Ballistic missile: балістична ракета; b) Cruise missile: крилата ракета; c) Unknown missile: невідома ракета. ● Інше <ul style="list-style-type: none"> a) Aerial bomb: авіабомба; b) Other: інший тип або вид зброї, не включений до переліку вище; c) NA: невідомий тип і вид зброї.
7	Killed (Загиблі)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до загибелі рятувальників; 1 – атака призвела до загибелі рятувальників)	Наявність у публікації згадок про загибель щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
8	Killed_N (Кількість загиблих)	Число	Кількість загиблих рятувальників, про яку йдеться в публікації.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
9	Injured (Поранені)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до поранення рятувальників; 1 – атака призвела до поранення рятувальників)	Наявність у публікації згадок про поранення щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
10	Injured_N (Кількість поранених)	Число	Кількість поранених рятувальників, про яку йдеться в публікації.
11	Equipment (Спеціальна техніка)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників; 1 – атака призвела до пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників)	Наявність у публікації згадок про пошкодження чи знищення щонайменше однієї одиниці спеціальної рятувальної техніки внаслідок збройної атаки.
12	Equipment_N (Кількість спеціальної техніки)	Число	Кількість пошкодженої чи зруйнованої спеціальної техніки рятувальників, про яку йдеться в публікації.
13	Rescue_building (Рятувальна будівля)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до пошкодження чи знищення рятувальної будівлі; 1 – атака призвела до пошкодження чи знищення рятувальної будівлі)	Наявність у публікації згадок про пошкодження чи знищення щонайменше однієї рятувальної будівлі внаслідок збройної атаки.
14	Description_EN (Опис англійською)	Текст	Стислий опис інциденту англійською мовою.
15	Description_UA (Опис українською)	Текст	Стислий опис інциденту українською мовою.

ПОВТОРНІ АТАКИ (DOUBLE-TAP STRIKES)

Загальна інформація

- **Часові межі:** 24 лютого 2022 року – 31 жовтня 2025 року
- **Географічні межі:** території України, підконтрольні українській владі на момент окремого інциденту
- **Джерела даних:** онлайн-моніторинг відкритих джерел; дані, надані правоохоронними органами
- **Кількість змінних:** 18
- **Кількість спостережень:** 200

Визначення

Повторна атака – військова тактика, що передбачає завдання двох або більше ударів у межах однієї чітко визначеної локації з часовим проміжком від щонайменше десяти хвилин до п'яти годин. Їй притаманні дві ознаки:

- **просторова безперервність:** удари відбуваються в одній і тій самій локації, що свідчить про невипадковість вибору певної цілі та безпосередній зв'язок між першим і наступними ударами;
- **зміна об'єкта атаки:** пауза між ударами достатня для прибуття екстрених служб на місце події, що вказує на зміну чи розширення спектра цілей атаки від первинного об'єкта до тих, хто прибуває документувати чи ліквідувати її наслідки та допомагати постраждалим.

Кодування

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
1	Date (Дата)	Дата	Дата інциденту в форматі день – місяць – рік (01/12/2025).
2	Oblast (Область)	Текст	Область України або місто зі спеціальним статусом, де відбувся інцидент. Можливі значення: <ul style="list-style-type: none">• Vinnytska (Вінницька)

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			<ul style="list-style-type: none"> • Volynska (Волинська) • Dnipropetrovska (Дніпропетровська) • Donetsk (Донецька) • Zhytomyrska (Житомирська) • Zakarpatska (Закарпатська) • Zaporizka (Запорізька) • Ivano-Frankivska (Івано-Франківська) • Kyivska (Київська) • Luhanska (Луганська) • Lvivska (Львівська) • Mykolaivska (Миколаївська) • Odeska (Одеська) • Poltavska (Полтавська) • Rivnenska (Рівненська) • Sumska (Сумська) • Ternopilska (Тернопільська) • Kharkivska (Харківська) • Khersonska (Херсонська) • Khmelnytska (Хмельницька) • Cherkaska (Черкаська) • Chernihivska (Чернігівська) • Kyiv City (місто Київ) • Sevastopol City (місто Севастополь) • Autonomous Republic of Crimea (Автономна Республіка Крим)
3	Settlement (Населений пункт)	Текст	Населений пункт (місто, селище, село) України, де відбувся інцидент ¹¹ .
4	Frontline_region (Прифронтний район)	Двійкове кодування (0 – не прифронтний район, 1 – прифронтний район)	Належність населеного пункту до району, який, згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України, на момент інциденту входив до переліку територій,

¹¹ Транслітерацію на англійську було здійснено згідно з цими правилами: Романюк, Анна (2024). Міста України англійською мовою: як правильно транслітерувати відомі назви. Cambridge, URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/karta-ukrainy-na-angliyskom-yazyke/> (дата звернення: 18.02.2026).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			на яких ведуться чи незабаром можуть вестися бойові дії ¹² .
5	Spatial_continuity (Просторова безперервність)	Двійкове кодування (0 – геолокація першої та повторних атак не збігається; 1 – геолокація першої та повторних атак збігається; NA – безперервність неможливо встановити через брак інформації)	<p>Повторна атака відбулася в тому самому місці або в безпосередній близькості (300 метрів) до місця першої атаки.</p> <p>Локації вважаються однаковими, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відома геолокація першої атаки¹³; • з контексту повідомлення відомо, що на момент повторної атаки рятувальники перебували на місці або в безпосередній близькості (300 метрів) до місця першої атаки.
6	Time_interval (Часовий інтервал)	Двійкове кодування (0 – інтервал між атаками менший, ніж 10 хвилин, або перевищує 5 годин; 1 – інтервал між атаками не менший, ніж 10 хвилин, і не перевищує 5 годин; NA – інтервал неможливо встановити через брак інформації)	<p>Інтервал між першою та повторною атакою не менший, ніж 10 хвилин, але не перевищує 5 годин¹⁴.</p> <p>Інтервал вважається характерним для повторного удару, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відомий точний час першої та повторної атаки; або • відомий точний час першої атаки, тоді як час повторної атаки можна орієнтовно визначити з контексту повідомлення; • точний час першої та повторної атак невідомий, проте інтервал між ними можна орієнтовно визначити з контексту повідомлення (наприклад, за формулюваннями, як-от «повторна атака відбулася

¹² Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#Text> (дата звернення: 18.02.2026).

¹³ Геолокація кожного інциденту визначається з найвищою можливістю точністю (наприклад, номер будівлі на вулиці).

¹⁴ 10 хвилин — це достатній час для прибуття рятувальників на місце події; 5 годин — це час, у межах якого можна з достатньою впевненістю припустити, що рятувальна операція триває, а отже, на місці першої атаки перебувають рятувальники.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			відразу після приїзду рятувальників»)
7	Weapons_repeat (Зброя повторної атаки)¹⁵	Текст	<p>Тип і вид зброї, використаної під наступної атаки, визначений з найвищою можливістю точністю. Можливі значення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Артилерія <ul style="list-style-type: none"> a) Barrel artillery: ствольна артилерія; b) Rocket artillery: реактивна артилерія; c) Unknown artillery: невідома артилерія. ● Дрони <ul style="list-style-type: none"> a) Kamikaze (short-range): дрон-камікадзе ближнього радіуса дії¹⁶; b) Kamikaze (long-range): дрон-камікадзе дальнього радіуса дії; c) Munition-carrying drone: дрон скидного типу; d) Unknown drone: невідомий дрон. ● Ракети <ul style="list-style-type: none"> a) Ballistic missile: балістична ракета; b) Cruise missile: крилата ракета; c) Unknown missile: невідома ракета. ● Інше <ul style="list-style-type: none"> a) Aerial bomb: авіабомба; b) Other: інший тип або вид зброї, не включений до переліку вище; d) NA: невідомий тип і

¹⁵ Див. коментар щодо визначення та категоризації типу та виду використаної зброї на початку цього додатку.

¹⁶ Більше про дрони ближнього радіуса дії — у дослідженні Truth Hounds (2025). *Кілізона: як російські дрони спустошують правобережжя Дніпра*. URL: <https://truth-hounds.org/cases/kilizona-yak-rosijski-drony-sputoshuyut-pravoberezhzhyia-dnipra/> (дата звернення: 18.02.2026).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			вид зброї.
8	Attack_video (Відео атаки)	Двійкове кодування (0 – відео атаки немає; 1 – відео атаки є)	Наявність відео, що фіксує момент повторної атаки ¹⁷ .
9	Archived_video (Заархівоване відео)	Посилання (NA, якщо в попередня змінна 0)	Посилання на заархівоване відео, що фіксує момент повторної атаки.
10	Kille (Загиблі)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до загибелі рятувальників; 1 – атака призвела до загибелі рятувальників)	Наявність у публікації згадок про загибель щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
11	Killed_N (Кількість загиблих)	Число	Кількість загиблих рятувальників, про яку йдеться в публікації.
12	Injured (Поранені)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до поранення рятувальників; 1 – атака призвела до поранення рятувальників)	Наявність у публікації згадок про поранення щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
13	Injured_N (Кількість поранених)	Число	Кількість поранених рятувальників, про яку йдеться в публікації.
14	Equipment (Спеціальна техніка)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників; 1 – атака призвела до	Наявність у публікації згадок про пошкодження чи знищення щонайменше однієї одиниці спеціальної рятувальної техніки внаслідок збройної атаки.

¹⁷ Оцінка надійності відеодоказів перебуває в зоні компетенцій і відповідальності окремого/-ї монітора/-ки. Пріоритет мають відеодокази, надані: 1) очевидцями атак, опитаними Truth Hounds; 2) офіційними джерелами (ДСНС, Нацполіцією тощо); іншими джерелами (медіа, Telegram-каналами тощо).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
		пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників)	
15	Equipment_N (Кількість спеціальної техніки)	Число	Кількість пошкодженої чи зруйнованої спеціальної техніки рятувальників, про яку йдеться в публікації.
16	Rescue_building (Рятувальна будівля)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до пошкодження чи знищення рятувальної будівлі; 1 – атака призвела до пошкодження чи знищення рятувальної будівлі)	Наявність у публікації згадок про пошкодження чи знищення щонайменше однієї рятувальної будівлі внаслідок збройної атаки.
17	Description_EN (Опис англійською)	Текст	Стислий опис інциденту англійською мовою.
18	Description_UA (Опис українською)	Текст	Стислий опис інциденту українською мовою.

АТАКИ НА РЯТУВАЛЬНІ БУДІВЛІ (ATTACKS ON RESCUE BUILDINGS)

Загальна інформація

- **Часові межі:** 24 лютого 2022 року – 31 жовтня 2025 року
- **Географічні межі:** території України, підконтрольні українській владі на момент окремого інциденту
- **Джерела даних:** онлайн-моніторинг відкритих джерел; дані, надані правоохоронними органами
- **Кількість змінних:** 20
- **Кількість спостережень:** 138

Визначення

Рятувальна будівля – будь-яка споруда, що перебуває у власності або підпорядкуванні підрозділів ДСНС, МПО чи ДПО.

Атака на рятувальну будівлю – збройна атака, що призвела до пошкодження чи руйнування рятувальної будівлі.

Кодування

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
1	Date (Дата)	Дата	Дата інциденту в форматі день – місяць – рік (01/12/2025).
2	Oblast (Область)	Текст	Область України або місто зі спеціальним статусом, де відбувся інцидент. Можливі значення: <ul style="list-style-type: none">• Vinnytska (Вінницька)• Volynska (Волинська)• Dnipropetrovska (Дніпропетровська)• Donetsk (Донецька)• Zhytomyrsk (Житомирська)

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			<ul style="list-style-type: none"> • Zakarpatska (Закарпатська) • Zaporizka (Запорізька) • Ivano-Frankivska (Івано-Франківська) • Kyivska (Київська) • Luhanska (Луганська) • Lvivska (Львівська) • Mykolaivska (Миколаївська) • Odeska (Одеська) • Poltavska (Полтавська) • Rivnenska (Рівненська) • Sumska (Сумська) • Ternopilka (Тернопільська) • Kharkivska (Харківська) • Khersonska (Херсонська) • Khmelnytska (Хмельницька) • Cherkaska (Черкаська) • Chernihivska (Чернігівська) • Kyiv City (місто Київ) • Sevastopol City (місто Севастополь) • Autonomous Republic of Crimea (Автономна Республіка Крим)
3	Settlement (Населений пункт)	Текст	Населений пункт (місто, селище, село) України, де відбувся інцидент ¹⁸ .
4	Frontline_region (Прифронтовий район)	Двійкове кодування (0 – не прифронтовий район, 1 – прифронтовий район)	Належність населеного пункту до району, який, згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України, на момент інциденту входив до переліку територій, на яких ведуться чи незабаром можуть вестися бойові дії ¹⁹ .
5	Weapons (Зброя)²⁰	Текст	Тип і вид зброї, використаної під наступної атаки, визначений з найвищою можливістю точністю. Можливі значення:

¹⁸ Транслітерацію на англійську було здійснено згідно з цими правилами: Романюк, Анна (2024). *Міста України англійською мовою: як правильно транслітерувати відомі назви*. Cambridge, URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/karta-ukrainy-na-angliyskom-yazyke/> (дата звернення: 18.02.2026).

¹⁹ Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#Text> (дата звернення: 18.02.2026).

²⁰ Див. коментар на сторінках 2—3.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			<ul style="list-style-type: none"> ● Артилерія <ul style="list-style-type: none"> a) Barrel artillery: ствольна артилерія; b) Rocket artillery: реактивна артилерія; c) Unknown artillery: невідома артилерія. ● Дрони <ul style="list-style-type: none"> a) Kamikaze (short-range): дрон-камікадзе ближнього радіуса дії²¹; b) Kamikaze (long-range): дрон-камікадзе дальнього радіуса дії; c) Munition-carrying drone: дрон скидного типу; d) Unknown drone: невідомий дрон. ● Ракети <ul style="list-style-type: none"> a) Ballistic missile: балістична ракета; b) Cruise missile: крилата ракета; d) Unknown missile: невідома ракета. ● Інше <ul style="list-style-type: none"> a) Aerial bomb: авіабомба; b) Other: інший тип або вид зброї, не включений до переліку вище; c) NA: невідомий тип і вид зброї.
6	Double_tap (Повторна атака)	Двійкове кодування (0 – немає згадок про повторні атаки чи їхню загрозу; 1 – є згадки про повторні атаки чи їхню загрозу)	Наявність в описі інциденту згадки про повторні атаки або їхню загрозу під час проведення рятувальної операції.

²¹ Більше про дрони ближнього радіуса дії — у дослідженні Truth Hounds (2025). Кілізона: як російські дрони спустошують правобережжя Дніпра. URL: <https://truth-hounds.org/cases/kilizona-yak-rosiyski-drony-sputoshuyut-pravoberezhzhyia-dnipra/> (дата звернення: 18.02.2026).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
7	Killed (Загиблі)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до загибелі рятувальників; 1 – атака призвела до загибелі рятувальників)	Наявність у публікації згадок про загибель щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
8	Killed_N (Кількість загиблих)	Число	Кількість загиблих рятувальників, про яку йдеться в публікації.
9	Injured (Поранені)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до поранення рятувальників; 1 – атака призвела до поранення рятувальників)	Наявність у публікації згадок про поранення щонайменше одного рятувальника внаслідок збройної атаки.
10	Injured_N (Кількість поранених)	Число	Кількість поранених рятувальників, про яку йдеться в публікації.
11	Equipment (Спеціальна техніка)	Двійкове кодування (0 – атака не призвела до пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників; 1 – атака призвела до пошкодження чи знищення спеціальної техніки рятувальників)	Наявність у публікації згадок про пошкодження чи знищення щонайменше однієї одиниці спеціальної рятувальної техніки внаслідок збройної атаки.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
12	Equipment_N (Кількість спеціальної техніки)	Число	Кількість пошкодженої чи зруйнованої спеціальної техніки рятувальників, про яку йдеться в публікації.
13	Digital_evidence (Цифрові докази)	Двійкове кодування (0 – цифрових доказів немає; 1 – цифрові докази є)	Аудіовізуальний контент (фото, відео, перехоплені розмови тощо), що показує наслідки повторної атаки ²² .
14	Possible_damage (Можливі пошкодження)	Двійкове кодування (0 – інший рівень пошкодження; 1 – можливі пошкодження)	Оцінити рівень пошкоджень неможливо через брак цифрових доказів, проте про руйнування рятувальної будівлі йдеться в тексті публікації.
15	Moderate_damage (Помірні пошкодження)	Двійкове кодування (0 – інший рівень пошкодження; 1 – помірні пошкодження)	Будівля зазнала мінімальних руйнувань (розбиті вікна, пошкоджене облицювання стін тощо) і її функціональність або повністю збережена, або підлягає швидкому відновленню.
16	Severe_damage (Сильні пошкодження)	Двійкове кодування (0 – інший рівень пошкодження; 1 – сильні пошкодження)	Будівля істотно пошкоджена (зруйнована частина стін, стеля, дах тощо) і її функціональність або серйозно обмежена, або втрачена до проведення капітального ремонту.
17	Destroyed (Зруйновано)	Двійкове кодування (0 – інший рівень пошкодження; 1 – будівля зруйнована)	Будівля повністю зруйнована й не підлягає відновленню.
18	Description_EN (Опис англійською)	Текст	Стислий опис інциденту англійською мовою.

²² Цифрові докази мають демонструвати наслідки саме повторної атаки. Наприклад, фото пошкодженої автоцистерни, яку було атаковано FPV-дроном, мають чітко фіксувати й відповідати характеру пошкоджень, притаманному саме такому типу атаки. Оцінка надійності цифрових доказів перебуває в зоні компетенцій і відповідальності окремого/-ї монітора/-ки. Пріоритет мають цифрові докази, надані: 1) очевидцями атак; 2) офіційними джерелами (ДСНС, Нацполіцією тощо); 3) іншими джерелами (медіа, Telegram-каналами тощо).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
19	Description-UA (Опис українською)	Текст	Стислий опис інциденту українською мовою.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ ЩОДО УКРАЇНСЬКИХ РЯТУВАЛЬНИКІВ (RUSSIAN NARRATIVES)

Загальна інформація

- **Часові межі:** 24 лютого 2022 року – 9 жовтня 2025 року
- **Джерела даних:** 26 проросійських Telegram-каналів
- **Кількість змінних:** 10
- **Кількість спостережень:** 169
- **Мова пошукових запитів:** російська
- **Методи збору даних:** ручний пошук за ключовими термінами («ДСНС», «ГСЧС», «спасатель», «пожарный», «пожарник» тощо)²³; Telegram-бот TeleZip.

Визначення

Повідомлення – окремий текст, пост, заява, відео, зображення чи інший інформаційний фрагмент, зафіксований у межах моніторингу, що містить згадки про українських рятувальників або ДСНС. На основі систематизації та аналізу таких повідомлень ідентифікуються наративи.

Наратив – смислова конструкція, що ідентифікується на підставі інтерпретації одного або сукупності зібраних повідомлень і відображає спосіб, у який події та явища набувають зв'язності та значення в межах певної логіки пояснення.

Кодування

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
1	Date (Дата)	Дата	Дата інциденту в форматі день – місяць – рік (01/12/2025).

²³ Цей список ключових термінів не є вичерпним і міг змінюватися залежно від специфіки конкретного Telegram-каналу. Наприклад, на каналі «От Мариуполя до Карпат» українських рятувальників часто зневажливо називали словом «петухи» (у перекладі українською — півні). Відповідно, додатковий пошук публікацій міг здійснюватися і за цим словом.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
2	Archived_link (Заархівоване посилання)	Посилання	Заархівоване посилання на повідомлення зі згадкою про рятувальників в Telegram.
3	Source_name (Назва джерела)	Текст	Назва Telegram-каналу на момент публікації мовою оригіналу.
4	Source_category (Категорія джерела)	Текст	Категорія, до якої можна віднести Telegram-канал, відповідно до: 1) його позиціонування; 2) комунікацій про нього у відкритих джерелах. Можливі значення: <ul style="list-style-type: none"> a) Experts (Експерти) – канали блогерів, які створюють «аналітичні матеріали» про російсько-українську війну; можуть бути як провідними, так і дотримуватися більш критичних поглядів. b) Military (Військові) – канали російських військовослужбовців або бійців ПВК, що воюють або воювали на території України; часто з фокусом на конкретних напрямках фронту. c) Military correspondents (Воєнні кореспонденти) – канали блогерів, які ведуть репортажі з зони бойових дій, відкрито підтримуючи російську сторону; можуть бути як провідними, так і дотримуватися більш критичних поглядів. d) Siloviki (Силовики) – канали, які, імовірно, тісно пов'язані з російськими спецслужбами, силовими структурами чи Міноборони й, отже, з високою ймовірністю транслюють їхні офіційні та неофіційні наративи²⁴.

²⁴ Gill, Graeme and Young, James (2013). *Routledge Handbook of Russian Politics and Society*. London & New York: Routledge. P. 209-219. URL: https://books.google.de/books?id=yGOpAgAAQBAJ&pg=PA209&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 18.02.2026).

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
			<p>е) Other (Інше) – автори каналів не належать до жодної з перелічених вище категорій.</p> <p>ф) NA – невідомо.</p>
5	Threat (Погроза)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не містить погроз; 1 – повідомлення містить погрозу)	Повідомлення містить погрози в бік українських рятувальників. У межах цього дослідження погроза – це заява про бажання чи намір заподіяти шкоду певній особі або групі осіб.
6	Comparison_to_military (Порівняння з військовими)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не містить порівняння рятувальників з військовими; 1 – повідомлення містить порівняння рятувальників з військовими)	Повідомлення містить прирівнювання українських рятувальників та їхніх функцій, а також рятувальних будівель і техніки до військових об'єктів, а отже – до легітимних цілей.
7	Foreign_influence (Зовнішнє втручання)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не містить звинувачення рятувальників у сприянні зовнішньому втручання; 1 – повідомлення містить звинувачення рятувальників у сприянні	Повідомлення містить звинувачення українських рятувальників у сприянні зовнішньому (західному) втручання в російсько-українську війну.

№	НАЗВА СТОВПЦЯ	КОДУВАННЯ	ОПИС
		зовнішньому втручанню)	
8	Mocking (Насміхання)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не містить насміхання з рятувальників; 1 – повідомлення містить насміхання з рятувальників)	Повідомлення містить насміхання з українських рятувальників. У межах цього дослідження насміхання – це процес глузування з чийось дій, вчинків або зовнішнього вигляду, часто з метою приниження, кепкування чи вияву зневаги.
9	Dehumanizing_language (Дегуманізаційна риторика)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не містить дегуманізаційної риторики в бік рятувальників; 1 – повідомлення містить дегуманізаційну риторичку в бік рятувальників)	Повідомлення містить дегуманізаційну риторичку в бік українських рятувальників. У межах цього дослідження дегуманізаційна риторика – це риторика, що позбавляє певну особу або групу осіб «людських характеристик» з метою розпалювання, поширення або виправдання ненависті та насильства.
10	Call_to_violence (Заклик до насильства)	Двійкове кодування (0 – повідомлення не закликає до насильства; 1 – повідомлення містить заклики до насильства)	Повідомлення містить заклики до здійснення фізичного, психологічного чи будь-якої іншої форми насильства проти українських рятувальників.